

Werken met de omgevingsvergunning

Praktische tips en adviezen

Werken met de omgevingsvergunning

Praktische tips en adviezen

VNO-NCW

VNO-NCW is de grootste centrale ondernemingsorganisatie van Nederland. Zij behartigt de gemeenschappelijke belangen van 160 brancheverenigingen met hun ruim 115.000 aangesloten ondernemingen. De vijf bij VNO-NCW aangesloten regionale werkgeversverenigingen en Jong Management vertegenwoordigen 10.000 persoonlijke leden.

VNO-NCW representeert 90 procent van de werkgelegenheid in de marktsector.

MKB-Nederland

Met ruim 186.000 bedrijven en instellingen uit 135 brancheorganisaties en 250 regionale en lokale ondernemersverenigingen is de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland dé centrale werkgeversorganisatie voor het midden- en kleinbedrijf. MKB-Nederland bundelt de belangen van ondernemers en ondernemersorganisaties in het mkb en (publieke) instellingen die zich met ondernemerschap identificeren met als doel het ondernemerschap in al zijn facetten te versterken.

© VNO-NCW, MKB-Nederland
oktober 2009

ISBN: 978-90-5771-138-1

Inhoud

Voorwoord	5
Wat is de Wabo?	6
Wat heeft de ondernemer aan de Wabo?	6
Wat zit er in de omgevingsvergunning?	8
Waar staan de nieuwe regels?	9
Waar aanvragen?	9
Wat aanvragen?	10
Wie beslist?	11
Welke procedure?	12
Reguliere voorbereidingsprocedure	12
Uitgebreide voorbereidingsprocedure	13
Adviezen en verklaring van geen bedenkingen	14
Beoordeling van de aanvraag	15
Verplichte afstemming van voorschriften	15
Inwerkingtreding	16
Activiteitenbesluit en Gebruiksbesluit	16
Bezwaar, beroep en hoger beroep	17
Integrale handhaving	18
Overgangsrecht	19
Meer informatie	20

Voorwoord

Ondernemers spelen in op veranderingen. Dat betekent, dat ze hun bedrijf regelmatig zullen moeten aanpassen of uitbreiden.

Daar zijn vaak veel verschillende vergunningen voor nodig. Denk aan een bouwvergunning, een milieuvergunning en een sloopvergunning. En dan hebben we het nog niet eens over allerlei vergunningen in gemeentelijke en provinciale verordeningen voor het kappen van een boom, het voeren van handelsreclame of het opslaan van goederen.

In 2010 wordt het een stuk gemakkelijker. Dan moeten maar liefst 25 vergunningen opgaan in één omgevingsvergunning. Eén aanvraag, één overheid, één procedure met bezwaar, beroep en hoger beroep, één toezichthouder en één handhaver. Die voordelen zijn er natuurlijk alleen maar, als de ondernemer zich goed informeert op welke activiteiten van zijn project de omgevingsvergunning betrekking moet hebben. Overleg met de overheid kan daarbij nuttig zijn.

De omgevingsvergunning staat in de nieuwe Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Deze brochure geeft u de kans om in korte tijd de belangrijkste regels te kennen. Doe er uw voordeel mee.

Bernard Wientjes
Voorzitter VNO-NCW

Loek Hermans
Voorzitter MKB-Nederland

Wat is de Wabo?

In 2010 zal de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in werking treden. Afgekort: de Wabo. De inwerkingtreding gebeurt 3 maanden nadat de Invoeringswet Wabo en het Besluit omgevingsrecht in het Staatsblad zijn gepubliceerd. Die publicatie wordt in de eerste helft van 2010 verwacht.

Kern van de Wabo is de omgevingsvergunning. Die komt in de plaats van de bouwvergunning, de milieuvergunning, de kapvergunning en nog tientallen andere vergunningen van gemeente, provincie en Rijk. De vergunning voor het direct lozen in oppervlaktewater blijft wel een aparte vergunning op basis van de nieuwe Waterwet.

Wie nu nog een bouwvergunning of kapvergunning aanvraagt, moet straks een omgevingsvergunning aanvragen voor de activiteit bouwen of de activiteit kappen.

De Wabo regelt ook dat één overheidsorgaan bij gemeente of provincie verantwoordelijk wordt voor toezicht en handhaving van de meeste omgevingswetten, zoals de Wet milieubeheer, de Woningwet, de Wet ruimtelijke ordening en de Natuurbeschermingswet 1998.

Wat heeft de ondernemer aan de Wabo?

Monumentaal horecabedrijf 'De Rode Draad', gevestigd in een groene omgeving, wil een serre met terras bouwen op de plaats waar nu nog een kleine overdekte fietsenstalling staat. Om te kunnen bouwen moeten ook een paar bomen wijken. Bovendien valt de serre juist buiten het bouwblok in het bestemmingsplan. Om het bezoekers gemakkelijker te maken serre en terras snel te bereiken, is een nieuwe uitrit nodig. Uiteraard wordt de serre voorzien van de naam van het bedrijf en komt er een alarminstallatie.

Tot de komst van de omgevingsvergunning moest de horecaondernemer de volgende vergunningen aanvragen:

- een sloopvergunning om de fietsenstalling te mogen slopen,
- een bouwvergunning en
- een ontheffing van het bestemmingsplan voor de bouw van de serre,

- een kapvergunning voor het kappen van de bomen,
- een monumentenvergunning voor het wijzigen van het monument,
- een gebruiksvergunning in verband met de brandveiligheid,
- een vergunning voor een alarminstallatie aan de gevel,
- een uitritvergunning,
- een vergunning voor het voeren van handelsreclame en
- een ontheffing voor het verontrusten van beschermde diersoorten.

Vanaf de komst van de Wabo is nog slechts één vergunning nodig: de omgevingsvergunning voor het project met de volgende activiteiten:

- slopen,
- bouwen,
- ontheffing bestemmingsplan,
- vellen van een houtopstand,
- wijzigen van een beschermd monument,
- gebruiken van een bouwwerk met het oog op de brandveiligheid,
- hebben van een alarminstallatie in of aan een onroerende zaak,
- maken van een uitweg,
- maken van handelsreclame en
- verontrusten van beschermde diersoorten.

Het horecabedrijf zal zich net als vóór de Wabo daarnaast ook moeten houden aan het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (het Activiteitenbesluit). Als gevolg daarvan heeft het bedrijf geen milieuvergunning nodig. Voor bedrijven die vóór de komst van de Wabo wel een milieuvergunning nodig hadden, geldt dat die in de omgevingsvergunning wordt opgenomen.

De omgevingsvergunning geldt niet alleen voor bedrijven, maar ook voor burgers. Wie bijvoorbeeld tegelijkertijd een carport wil slopen, een garage wil bouwen en daarvoor een boom moet kappen, kan voortaan volstaan met één omgevingsvergunning. Tot de komst van de Wabo is nog een sloop-, bouw- en kapvergunning nodig.

Wat zit er in de omgevingsvergunning?

De omgevingsvergunning integreert 25 vergunningen, ontheffingen en andere overheidstoestemmingen die tot de komst van de Wabo waren opgenomen in:

- de Woningwet (bouwvergunning),
- de Wet ruimtelijke ordening (onder meer aanlegvergunning en projectbesluit),
- de Wet milieubeheer (milieuvergunning),
- de Mijnbouwwet (mijnbouwmilieuvergunning),
- de Monumentenwet (monumentenvergunning),
- de Waterwet (indirecte lozingen),
- gemeentelijke verordeningen (onder meer kapvergunning),
- provinciale verordeningen (onder meer reclamevergunning).

Daarnaast kennen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet een aantal vergunningen en ontheffingen die niet altijd iets te maken hebben met een locatiegebonden project. Denk aan het kappen van bomen in een bos. Die vergunningen en ontheffingen blijven bestaan, maar als ze toch over een Wabo-project gaan, dan liften ze mee met de omgevingsvergunning. Dat heet ‘aanhaken’.

Een volledig overzicht van de vergunningen die opgaan in de omgevingsvergunning, staat in de brochure ‘Overzicht reikwijdte omgevingsvergunning’ van het ministerie van vrom (downloaden: www.omgevingsvergunning.vrom.nl/).

Niet in de omgevingsvergunning zitten bijvoorbeeld de persoonsgebonden exploitatievergunning, de Drank- en horecavergunning en de vergunning voor archeologische monumenten.

Waar staan de nieuwe regels?

De nieuwe regels zijn via www.overheid.nl te downloaden. Het gaat met name om:

- de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (de Wabo),
- het Besluit omgevingsrecht (het Bor),
- de Ministeriële regeling omgevingsrecht (de Mor),
- de Invoeringswet Wabo.

De Wabo heeft tot gevolg gehad, dat de Wet milieubeheer, de Woningwet, de Wet ruimtelijke ordening en andere wetten ingrijpend zijn veranderd.

Waar aanvragen?

De aanvraag om een omgevingsvergunning mag altijd worden ingediend bij burgemeester en wethouders. Als gedeputeerde staten of (soms) de minister van vrom, Economische Zaken of Verkeer en Waterstaat bevoegd gezag is, mag de aanvraag ook meteen daar worden ingediend.

Een omgevingsvergunning kan schriftelijk of digitaal worden aangevraagd via het Omgevingsloket online: www.omgevingsloket.nl. In 2012 worden ondernemers verplicht om de aanvraag digitaal in te dienen.

Voor de behandeling is leges verschuldigd. Zoals bekend mag voor een milieuvergunning geen leges worden gevraagd. Als in de omgevingsvergunning activiteiten voorkomen, waarvoor voorheen een milieuvergunning nodig was, is voor dat onderdeel nog steeds geen leges verschuldigd.

In het Besluit omgevingsrecht (het Bor) en de (ministeriële) Regeling omgevingsrecht (de Mor) staat wat er precies bij de aanvraag moet worden gevoegd, zoals bijvoorbeeld bouwtekeningen of een geluidsrapport.

Wat aanvragen?

De aanvrager is vrij om te bepalen voor welke activiteiten hij een omgevingsvergunning wil hebben. Het is echter verstandig om, zeker bij grotere projecten, vooroverleg met de vergunningverlener te hebben.

Als één omgevingsvergunning voor alle activiteiten binnen een project ineens wordt aangevraagd heeft dat een aantal voordelen:

- één aanvraag,
- één omgevingsvergunning,
- één procedure met bezwaar, beroep en hoger beroep,
- alle voorschriften op elkaar afgestemd,
- minder leges.

Een nadeel van alles in één keer aanvragen zou kunnen zijn, dat er geen vergunning wordt verleend, als het bevoegd gezag bezwaar heeft tegen een onderdeelje. Neem het geval van horecabedrijf De Rode Draad die een serre wil aanbouwen. Stel dat burgemeester en wethouders de omgevingsvergunning wel willen verlenen, maar bezwaar hebben tegen een alarminstallatie aan de gevel vanwege de mogelijke geluidsoverlast in het groene gebied. De ondernemer kan dat bezwaar ondervangen door aan te geven dat hij de omgevingsvergunning dan wil zonder de toestemming voor de alarminstallatie.

Soms kan het overigens best handig zijn om eerst een (deel)omgevingsvergunning aan te vragen voor een deel van het project. Neem weer het geval van De Rode Draad. Zou er geen toestemming komen voor de activiteit 'slopen' van de fietsenstalling, dan heeft het ook geen zin kosten te maken voor bouw- en constructietekeningen. Dan kan de ondernemer ervoor kiezen om eerst een deelvergunning te vragen voor het slopen van de fietsenstalling. Krijgt hij die, dan ligt het voor de hand dat hij voor de rest van de activiteiten een tweede omgevingsvergunning aanvraagt.

Er is wel één belangrijke uitzondering op de mogelijkheid van het aanvragen van deelvergunningen. Als twee activiteiten binnen een project onlosmakelijk zijn verbonden, dan zijn deelvergunningen voor die activiteiten namelijk niet toegestaan. Stel dat voor het kappen van een boom ook een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet nodig is vanwege het verstoren van een beschermde vogel die nestelt in de boom. Dan kan niet eerst een deelomgevingsvergunning worden gevraagd voor het kappen, maar moet

een omgevingsvergunning worden gevraagd voor kappen én verontrusten. Naast de deelvergunning biedt de Wabo ook nog de mogelijkheid om één omgevingsvergunning in twee fasen aan te vragen. Zo zou het voor een ondernemer wenselijk kunnen zijn om eerst te weten of een bedrijf uit milieuoogpunt ergens mogelijk is. Als het bevoegd gezag dat in een beschikking eerste fase goedkeurt, kan de ondernemer voor de andere activiteiten een beschikking tweede fase vragen. Anders dan bij de deelvergunning, kan hij nog niets met de beschikking eerste fase. De beschikking eerste fase vormt namelijk pas samen met de beschikking tweede fase de omgevingsvergunning.

Wie beslist?

Het bevoegd gezag beslist op de aanvraag om een omgevingsvergunning. In het leeuwendeel van de gevallen zijn burgemeester en wethouders bevoegd gezag. De belangrijkste uitzondering geldt als de omgevingsvergunning betrekking heeft op een van de pakweg 1.000 grote industriële installaties, zoals chemische bedrijven, raffinaderijen en elektriciteitscentrales. Daarvoor zijn gedeputeerde staten dan het bevoegd gezag.

Hoofregel is: 'Eens bevoegd gezag, altijd bevoegd gezag'. Dat betekent, dat gedeputeerde staten ook bevoegd gezag zijn voor een raffinaderij als daar alleen maar een kleine fietsenstalling moet worden bijgebouwd of een boom moet worden gekapt.

Een uitzondering op de hoofregel geldt als burgemeester en wethouders bevoegd gezag zijn, maar een uitbreiding tot gevolg heeft dat het bedrijf zo groot wordt, dat gedeputeerde staten bevoegd gezag worden.

Welke procedure?

De Wabo kent twee voorbereidingsprocedures: de reguliere en de uitgebreide. De uitgebreide is verplicht als minstens één van de activiteiten betrekking heeft op:

- een projectbesluit,
- een tijdelijke ontheffing van een projectbesluit of beheersverordening,
- het buiten toepassing verklaren van een beheersverordening,
- een ontheffing van regels op basis van de Wet ruimtelijke ordening in provinciale verordening of algemene regels van het Rijk,
- een gebruiksvergunning,
- een milieuvergunning,
- een mijnbouwmilieuvergunning,
- een monumentenvergunning rijksmonumenten,
- de situatie dat er een verklaring van geen bedenkingen speelt,
- nog nader bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen activiteiten.

Reguliere voorbereidingsprocedure

Bij de reguliere voorbereidingsprocedure wordt de aanvraag gepubliceerd. Vervolgens mag eenieder zienswijzen inbrengen bij het bevoegd gezag. Sommige bestuursorganen zijn als adviseur aangewezen.

Het bevoegd gezag moet binnen acht weken beslissen op de aanvraag. Verlenging met zes weken is mogelijk. Als het bevoegd gezag niet op tijd beslist, dan is de omgevingsvergunning van rechtswege verleend. De vergunning mag in de meeste gevallen een dag na de bekendmaking worden gebruikt, maar in enkele gevallen (zoals slopen, kappen) mag de vergunning pas worden gebruikt als zes weken zijn verstreken na de al dan niet van rechtswege verlening. Binnen die zes weken kunnen belanghebbenden bezwaar aantekenen.

Uitgebreide voorbereidingsprocedure

Anders dan bij de reguliere procedure, wordt de aanvraag in geval van de uitgebreide voorbereidingsprocedure niet afzonderlijk gepubliceerd. Het bevoegd gezag gebruikt de aanvraag namelijk om een ontwerpbesluit op te stellen. Dat ontwerpbesluit wordt zes weken ter inzage gelegd. Er staat eigenlijk in hoe het bevoegd gezag op de aanvraag zou willen reageren (vergunning of afwijzen van de aanvraag). In die periode van zes weken kan eenieder zienswijzen inbrengen bij het bevoegd gezag.

Het bevoegd gezag moet binnen 26 weken beslissen op de aanvraag. Verlenging met zes weken is mogelijk. Als er geen zienswijzen worden ingebracht, dan betekent dat eigenlijk dat niemand er bezwaar tegen heeft dat het ontwerpbesluit het definitieve besluit op de aanvraag wordt. In dat geval moet worden beslist binnen vier weken na ommekomst van de periode voor het inbrengen van zienswijzen.

Anders dan bij de reguliere procedure is er geen vergunning van rechtswege. Wel geldt bij niet tijdig beslissen maximaal 42 dagen een dwangsom voor het bevoegd gezag. De eerste 14 dagen € 20 per dag. De volgende 14 dagen € 30 per dag en de overige dagen € 40 per dag.

De vergunning mag pas na zes weken worden gebruikt. In die periode kan beroep worden aangetekend. Bezwaar is niet mogelijk.

Adviezen en verklaring van geen bedenkingen

Om ervoor te zorgen, dat het bevoegd gezag een goede beslissing kan nemen op de aanvraag, hebben verschillende bestuursorganen het recht om een advies uit te brengen.

In sommige gevallen is sprake van een verplicht advies. Dan moet het bevoegd gezag advies vragen en rekening houden met het advies. Rekening houden betekent, dat alleen gemotiveerd van het advies mag worden afgeweken.

Een bijzondere positie heeft de waterkwaliteitsbeheerder in het geval van indirecte lozingen bij inrichtingen of mijnbouwwerken. In bepaalde situaties kan de waterkwaliteitsbeheerder namelijk een bindend advies geven. Daarvan mag het bevoegd gezag niet afwijken.

In het algemeen zal een adviesrecht voldoende zijn. In sommige gevallen heeft een bestuursorgaan echter een bijzondere deskundigheid of verantwoordelijkheid. In zo'n geval heeft het deskundige bestuursorgaan het recht om een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) te geven. Het belangrijkste verschil met een advies is, dat een vvgb bindend is in al haar onderdelen. Het bevoegd gezag moet volledig uitvoering geven aan de vvgb. In de wet en het Besluit omgevingsrecht komt te staan wanneer een vvgb precies nodig is.

Beoordeling van de aanvraag

Bij de beoordeling van de aanvraag moet het bevoegd gezag rekening houden met de weigeringsgronden. Die zijn voor elke activiteit binnen een project anders. In feite gaat het om de weigeringsgronden, die tot de inwerking-treding van de Wabo al golden voor de vergunning voor de desbetreffende activiteiten. In het geval van horecabedrijf De Rode Draad moet tot de inwerking-treding van de Wabo de bouwvergunning op basis van de Woningwet worden geweigerd als de aanvraag in strijd is met het bestemmingsplan, het Bouwbesluit, de gemeentelijke bouwverordening en redelijke eisen van welstand. Die weigeringsgronden zijn uit de Woningwet gehaald en een-op-een overgenomen in de Wabo.

Als een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor een activiteit waarvoor dat in een gemeentelijke of provinciale verordening is voorgeschreven, dan staan de weigeringsgronden in die verordening. Stel dat het gaat om de activiteit kappen, dan staan de weigeringsgronden in de gemeentelijke kap-verordening of Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Gaat het om toestemmingen die aanhaken, dan staan de weigeringsgronden in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de provinciale milieuverordeningen.

Als een activiteit betrekking heeft op bouwen van een bouwwerk of het oprichten of veranderen van een inrichting, dan is ook een toetsing mogelijk op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

Verplichte afstemming van voorschriften

Een belangrijk voordeel van de omgevingsvergunning is, dat het bevoegd gezag verplicht is om de voorschriften op elkaar af te stemmen. Daarmee moet worden voorkomen, dat bedrijven bijvoorbeeld voor het bouwen voorschriften krijgen opgelegd die niet stroken met de voorschriften voor de milieu-activiteiten. De Wabo moet dus tegenstrijdige voorschriften voorkomen.

Inwerkingtreding

Een omgevingsvergunning treedt in werking op de dag na bekendmaking. Op deze hoofdregel geldt een aantal uitzonderingen. Een belangrijke uitzondering betreft de van rechtswege verleende omgevingsvergunning die in een aantal gevallen pas in werking treedt nadat de bezwaartermijn van zes weken is verstreken.

Om de inwerkingtreding van een omgevingsvergunning – nog langer – tegen te houden kunnen belanghebbenden een voorlopige voorziening vragen aan de voorzieningenrechter: de president van de rechtbank of de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS).

Activiteitenbesluit en Gebruiksbesluit

Veel bedrijven moeten voldoen aan het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit), waarin algemene regels zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat bedrijven geen onaanvaardbare milieugevolgen veroorzaken. Zij hebben hierdoor geen milieuvergunning nodig en dus ook geen omgevingsvergunning voor het oprichten van een inrichting. In veel gevallen is wel een melding verplicht.

Het kan echter zijn, dat de activiteiten waarvoor de melding verplicht is, samenlopen met een omgevingsvergunning voor bijvoorbeeld bouwactiviteiten. Dat is het geval bij horecabedrijf De Rode Draad dat een serre aanbouwt. In dat geval moet de melding tegelijkertijd met de aanvraag voor de omgevingsvergunning worden ingediend. Doet de aanvrager dat niet, dan moet het bevoegd gezag de aanvraag buiten behandeling laten.

Ook het Besluit brandveilig gebruik van bouwwerken (Gebruiksbesluit) kent in een aantal gevallen een melding in plaats van een gebruiksvergunning. Als de melding samenloopt met een aanvraag om een omgevingsvergunning, dan mag de aanvrager tegelijkertijd met de aanvraag een melding doen. Hij is daartoe echter niet verplicht.

Bezwaar, beroep en hoger beroep

Tegen een omgevingsvergunning of de weigering daarvan kan eerst beroep worden aangetekend bij de rechtbank en vervolgens hoger beroep bij de hoogste bestuursrechter, de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS). Dat is nieuw ten opzichte van de oude milieuvergunning; daar moest meteen beroep worden aangetekend bij de ABRvS.

Als het gaat om een vergunning of weigering die is voorbereid met de reguliere procedure, moet eerst bezwaar worden aangetekend voordat beroep mogelijk is. Bezwaar moet worden aangetekend bij het bevoegd gezag en geeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om de beslissing op de aanvraag te heroverwegen.

De bezwaar- en beroepstermijnen bedragen in alle gevallen 6 weken.

Integrale handhaving

Een logisch gevolg van de omgevingsvergunning is integrale handhaving. Nu nog zijn toezicht en handhaving gewoonlijk niet integraal georganiseerd. De Milieudienst houdt zich bezig met milieu. De Dienst Bouw- en woningtoezicht houdt toezicht op bouwen.

Om de samenhang bij toezicht en handhaving te bevorderen kent de Wabo een afzonderlijk hoofdstuk over handhaving. Dat hoofdstuk bevat regels voor de handhaving van de omgevingsvergunning, maar ook van wetten en regels waarin geen vergunning staat die in de omgevingsvergunning is opgenomen. Een voorbeeld is de Waterwet, waarvan de lozingsvergunning (voor directe lozingen op oppervlaktewateren) niet is opgenomen in de omgevingsvergunning.

De regels over toezicht en handhaving staan niet alleen in de Wabo, maar ook in de Algemene wet bestuursrecht (hoofdstuk 5). Daarin vinden we bijvoorbeeld de regels over een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom en de bestuurlijke boete. De bestuurlijke boete is overigens (nog) niet mogelijk in het kader van de Wabo.

Toezicht en handhaving zijn in beginsel opgedragen aan één bevoegd gezag, zodat bedrijven in veel gevallen nog maar te maken zullen hebben met één toezichthouder en handhaver.

De Wabo verplicht ook tot coördinatie van handhaving.

Handelen zonder omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan is een economisch delict en kan dus tot een proces-verbaal, vervolging en een veroordeling door de strafrechter leiden.

Overgangsrecht

Reeds verleende bouw-, milieu-, kap- en andere vergunningen of onthefingen voor een bepaalde activiteit, die opgaan in de omgevingsvergunning worden gelijkgesteld met een omgevingsvergunning voor die activiteit. Bestaande vergunningen blijven dus rechtsgeldig en hoeven niet opnieuw te worden aangevraagd. De voorschriften blijven van kracht. Een verleende bouwvergunning bijvoorbeeld, wordt gelijkgesteld met een omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen'.

Lopende handhavingszaken worden door het oude bevoegd gezag afgedaan. Dat zal veelal ook het bevoegd gezag onder de Wabo zijn.

Meer informatie

Voor meer informatie rondom de Wabo en de omgevingsvergunning:
Ministerie van vrom: www.minvrom.nl

Voor een ontmoetingsplaats met praktijkinformatie voor de professional:
Kennisplein omgevingsvergunning: <http://omgevingsvergunning.vrom.nl>

Voor de tekst van Wabo, Bor, Mor en andere wetten:
www.overheid.nl

Voor meer praktische informatie:
Wegwijzer Wabo en omgevingsvergunning 2009 of 2010 (Kluwer)

Voor wie wil weten hoe de wet moet worden uitgelegd:
Parlementaire geschiedenis van de Wabo (Kluwer)

V N O N C W

VNO-NCW

Postbus 93002, 2509 AA Den Haag

Telefoon 070 349 03 49

Fax 070 349 03 00

Ledennummer 070 349 03 66

(telefonische vraagbaak voor leden)

E-mail informatie@vno-ncw.nl

Internet www.vno-ncw.nl

MKB-Nederland

Postbus 93002, 2509 AA Den Haag

Telefoon 015 219 12 12

Fax 015 219 14 14

E-mail beleid@mbk.nl

Internet www.mkb.nl

